

T. T. G.

Nr. 10. Märts 1930.a.

II aastakäik.

Väljaandja: Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi Õpilaspere. Peatoimetaja: Aug. Raud; abi: D. Koppel. Tegev toimetaja: A. Grünverk. Toimetuse liikmed: S. Adamson, A. Hurt, T. Linde, L. Pekk, V. Taadler. Talituse juhataja: V. Käppa. Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. "T.T.G." ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheaegad. Nri suurus vähemalt 16. lhk. Üksikari hind 25 senti. Tellimisrahad järjekordse ilmunud nri eest tulevad tasuta hiljemalt 8. ja 23. kuupäevaks klassivanaemaile. Selleks samaks ajaks tulevad sisse anda klassivanaemaile ka uue nri tellimised.

HELVITUS T.T.G.ÕPILASPERELE TA 3. AASTAPÄEVAKS.

Korrapärane sõiduk on varustatud meie moodsal ajajärgul valguslaternatega: kaks heledat silma ees ja punane tuluke taga. Need laternad valgustavad teed, kui sõiduk satub hämarusse ja udusse, kuna punane latern valgustab sõiduki nina ja numbrit, kui sõiduk ei taha olla mitte mõni salapärase bandiitide liiklemisvahend, mis kerkib valgusmärkideta pimedusest ja kaob samuti kohutava viirastusena ööhämarusse.

Ausate kodanikkude sõiduk ei liigu mitte saladuskatte all, vaid tema liikumine on avalik ja kontrollitav kõigile, peab olema hädaohutu ka sõitjaile endile heledate laternate valgusel.

Tahame tõmmata paralleelele T.T.G. Õpilaspere kui korrapärase sõiduki ja T.T.G. Õpilaspere häälekandja ajaleht "T. T. G." kui sõiduki valguslaternate vahele.

"T.T.G." - Õpilaspere ajaleht - viskab valgust ette Õpilaspere sõiduteele ja näitab ühtlasi, millise sõidukiga sõidab õpilaspere, milliseist sõidukohist tuleb tal üle sõita ja milliseist kohist ta juba sõitnud üle, näitab, millise kiirusega sõidab sõiduk.

Valgus ees ja valgus järel, valgus sõiduki sisemuses, valgus taksomeetri juures. See valgus pole juhitud sõidukisse mitte väljaspoolt, vaid see valguseenergia tekib sõiduki enese mehhanismis. Selles valguses on mõnus sõitjaile teotseda, teotseda nii, et see teotsemine ei karda valguse valu. See valgus näitab Õpilaspere tegevustempot ja tegevuse kvantumi; see valgus näitab ära Õpilaspere õige füsiognoomia; näitab, kes on Õpilaspere ja millise lipu ning nri all ta sõidab; ta näitab ära ka need toimingud, mis on sooritatud, valgustab seda, mis on juba korda saadetud.

Ometi ei ole see valgus - "T.T.G." - tingitud iseenesest, see valgus ei ole iseenda pärast. See on tingitud õpilasperest.

Kui pole õpilasperet, pole ka valgust - Õpilaspere ajalehte - vaja. Valgust pole sõidukita, sõidukist sõltub valgus. Lakkab liikumast sõiduk, kustub ka valgus, sest tal pole siis enam otstarvet. Kaob kord Õpilaspere, siis pole ka enam Õpilaspere ajakirja, sest tal ei ole siis enam otstarvet.

Nii on tihedas sõltuvuses teineteisega sõiduk ja laternad - Õpilaspere ja ta ajakiri.

Moodne sõiduk ei sõida laternateta, moodne koondis ei saa läbi ilma oma häälekandjata.

"T.T.G." - Õpilaspere ajaleht - pilgutab täna oma tulisilmi õieti heledalt

ja heidab valgusvihke rohkem kui muidu T.T.G. Õpilaspererele, heidab neid täna, sel hetkel, kui sõiduk on viivuks peatunud ühes vahejaamas, kus reisijad endid pisut kohendavad, mõtteid vahetavad mahasõidetud reisiröö üle ja kus nad mugandavad oma istekohti, kus juht proovib rooliratast ja sõiduki mehhanismi, kallates ühtlasi tagavara-õli mootori reservuaari uue vahemaa võitmiseks.

Südamlik tervitust T.T.G. Õpilaspererele ta 3. aastapäevaks Õpilaspere aja-
lehe "T.T.G." toimetusest.

=====

NAINE SELTS- JA ÜHISKONNA KASULIKU LIIKMENA.

Absoluutses monarhias olenes rahva ja riigi käekäik valitsejast. Rahval olid kohused valitsejate vastu, puudusid aga õigused.

Hoopis teisugune on kord demokraatlikus riigis, kus riiki juhivad kodanikkude enamuse tahtmine, kus on kindlaks määratud, missugused kohused on kodanikul oma kaaskodaniku ja riigi vastu.

Europas on naiskodanikkudel, võrreldes meestega, enamus. Demokraatlik riigikord avas naisele uued tegevusväljad. Seda võimaldab naistele ühevääri-
liselt meestega valida igasuguseid tegevusharusid. Kohasamisel ei ole ära-
määrajaks mitte sugu, vaid isiku tublidus, anded, ettevalmistus, töösus ja
=tahe.

Nii on teoreetiliselt, aga tegelikult veel mitte.

Praeguse aja teadlik naine nõuab enesele igal pool üle terve maailma õigust, olla esimeses jones naine, olla naiselik, hoolimata sellest, et ta töötab aladel, mis veel aasta paarikümne eest olid suletud naistele, millest keegi ei uskunud, et nendega toime saab naine. Teadlik, vaba ja isseisev naine on praeguses ühis-
konnas ja selle töös jõud, millele enam ei oska enesele ette kujutada avalikku
elu.

=====

NEISTSIINASEIST LAHKUNUIST.

(Järg IV lennust.)

Else ja Evi Lõo'd - õekesed, riigikohtunik Lõo tütre. Sarnased kui kaks
veetilka. Mina ei osanud neid kõige parema tahtmisega teineteisest eritella.
Hetketi selgus, kumb on Else, kumb Evi, kuid selsamal momendil oli vahetegemine
võimata. On arusaadav, et ma praegugi ei oska nende vahel vahet teha. Mõlemad -
paraja pikkusega, parajate mõõtudega igapidi, blondi võitu, meeldivate, ovaalsete,
kahvatupoolsete palettega. Edasi jõudmises edukad, kommetele viisakad. Kirjandus-
likkude kalduvustega, võtsid osa Kirjandusringi tegevusest. Teine neist joonis-
tas "Ao" kaane ja mõtles, kui ma ei eksi, ka selle nime välja. - Olid hiljem korp.
"Fil. Patriae's", vast on veel praegugi; vähemalt teine neist on küll praegu,
olles muidugi veel tudeng. Teine läks välismaale õmblust õppima ja on praegu
Tartu Naisühingu käsitöökoolis õmblusklassi õpetajaks.

Anna Must - õpetant. Omaette vaikne plika. Õppis kuuldavasti kiirkirja ja nn
Riigikogus stenograafistik.

Lydia Musto ja Minna Woimann - kaks sõpra ja patentset õpilast, Villem Lomp
ei jõua neid praegugi veel üles kiita ja seda tunnustavad ühest suust kõik too-
kordsed pedagoogid. Olid väga korralikud, andekad, tegid viisipäraselt tööd,
tunnis aktuaalsed, samuti tegevd ka muus kooli ettevõtetes: ringides, kooli-
pidudel jne. Vilistlaskogus on näha neid ikka ka. Üks neist (võib olla, et
mõlemadki), tudeeris usuteadust; arvatavasti oli see siiski Lydia Musto.

Miralda Odrak - väike libe tüdruk kui lutsukala. Ladus jutt, arukust
küllalt, armastas vaielda. Mängis näitemängu. Ettevõtlik ringides ja muul alal.
Siiski oli üks osa ta iseloomu omadustest kaetud arusaamatu salapärase looriga.
Tudeeris usuteadust. Abiellus usuteaduse üliõpilasega. Praegu kindlasti pastori-
proua.

Linda Ormsson - õhetav, naerunäoga mulgi preili, pärit Helma Riidajast.
Nalja nii, et villand, juttu niisamuti. Juttu ja naeru peale ta tunnid kadusidki.
Istus Elli Holst' i taga, ja sinna see Holst terved tunnid vahtiski. Oma tüseda

Raskelt eksivad need, kes püüavad tõendada, et naise tegevus väljaspool kodu halvab ta naiselikku ja kasvatab selle asemele mingisuguse poolmoe. Mis puutub naise sissetungimisesse mehekutsesse, siis ei hävine sellega sugugi naise omapära, vaid laieneb veel mõjuvuses, nii kui naise kodune mõjuvus kõrgema vaimu- hariduse ja täieliku iseseisvuse läbi aina võidab. Huvitava kodu võib luua ainult see naine, kelle silmaring on avaram, vaatepiir laiem ja kes teadlik oma töis ja kohustusis. See naine on tõsiseks sõbraks oma mehele. Puhketundidel on kummalgi oma rääk ilma tööst ja muljeist vastastikuseks vestluseks.

Enam mure on iseseisva kutse kätteõpetamine mitte ainult poegadele, vaid samal määral ka tütardele. Kui endisel ajal tütar ema juures omandas kõige hädalisem majapidamise oskuse, jätkus talle sellest elluminekuku küllalt. Ta ootas meest, ja kui see tuli, sai ta peenaiseks ja töötas mehe poolt loodud võimaluste raamides. Praegu on lugu teine. Meie selts- ja ühiskonnas on mõndagi muutunud. Naisele on kindel kutse niisama tarvilik kui mehele, sest tänapäev nõuab spetsialiseeritud inimesi igal alal, võitlus on suur, elutempo on kiire ja ettevalmistuseta inimesed ei suuda orienteeruda olukorras.

Ei ole iga naine loodud emaks, kasvatajaks, ta võib ühiskonnale kasulik olla ka teistel viisidel. Naiste keskel leidub haruldaste võimetega pedagooge, ilmu- kuulsusega kunstnikke, kirjanikke, tunnustatud teaduse inimesi ja lugupeetud naisi kõigilt kutsealadelt.

Naine teab, kui väga tarvilik on tema osavõtt selts- ja ühiskonna tege- vusest. Seepärast näeme naisi tungivat omavalitsustesse, parlamentidesse ja vastutusriiksetele riigiametniku-kohtadele. Naine ei saa jääda külmaks päältvaata- jaks, kui otsustatakse naisele olulise tähtsusega küsimusi, nagu on kasvatus- ja haridusküsimused, rahva tervishoid, laste-, noorsoo- ja vanade-kaitse, kõlblus-

=====

kuju, huumori ja elavuse poolest passis hästi näitemängudesse, ja ta vihtuski mõne osa maha päris suurepäraselt. Meesosad olid tema käes nagu venelase käes "netu". Oli koolist lahkudes tudeng, kurameeris ja pillerkaaritas nii, et lase aga olla. Praegu Tartust kadunud. Emb - kumb kas on mehel või askeldab kuskil Mulgimaal.

Lydia Patrasson - Võra preili. Oli lühemat aega meil. Üliblond, punapõse- line, sale ja nõtk. Koolis oli kalduvust lavategevusele. Praegu aga tunneme teda solistina, kes mitmel korral on esinenud meiegi kooli pidudel. Õpib muusika- koolis, on vist ka tudeng.

Emma Robane - pärit Antsla poolt. Tõsisevõitu, parajate dimensioonidega maapreili. Väga asjalik. Edasijõudmises üle keskmise. Eriti hea oesti ortograafias ja eesti keele kirjatöös. Tema käes püsis kodukirjatööde rekord pikkuse poolest (62 lehekülge) kuni 1929.a., millal selle rekordi purustas Lisette Alber (83 lehekülge). Rebasel oli kahtlemata suure kalduvus kirjanduslikul alal. Kirjutas iseseisvaid katseid, pidas referaate, armastas analüüsida ja arvustada, ajakirjas kirjutada. Tal oli tusedat aktuaalsust, kuid siiski lehvits ta suu ümber murelikkuse ja tagasihoidlikkuse vari. Tudeeris Tartu ülikoolis. Abielus ühe tudengiga (nimi on läinud meelest). Elab Tartus. On juba ema, sest olen näinud teda ajamas ees tätevanakrit. Võib olla, et tudeerib veel praegugi.

Helmi Rennit - jällegi Mulgimaa preili - sealtap ju need Rennit'id puha on. Korrapäraste, intelligentsete nõjoontega, loomult ka läbi- läbi intelligentne inimene. Väga viisakas, korralik, jõudus õppimises, asjalik. Oli Lydia Patrasson'i partner laulus. Laulavad praegugi mõnikord koos duetti, on esinenud meiegi laval mitut - mitut puhku. On tudeng, kuid õpib ka laulu.

Anna Räägel - kurbmurelik, hellarglik, vaikus ja tõsidus ise.

Liina Rütel - sale, nõtk, elav, Villem Lombi arvates ilusamaid preillisid, kes on saanud meilt atestaadi. Klassis rahulik, edasijõudmises tuli omaga välja.

Salme Schmiat - ka nägus plika, kahvatu puna põsil, vaikne, sümpaatlik; praegu köstri proua Virumaal haljajas või ümbes sealpool kandis.

Katariina Sieboldt - optant-apteekri tütar. Juuste, kulmade ja ripsmete värvilt tõmmu; näis nagu oleks võõraverelist algupära ka näoilmos, iseloomus ja enese väljendus. Temas oli tugev portsjon koketeriid ja jõulist temperamenti, kuigi klassis olles püsis rahulikuna ja enamvähem passiivsena. Lahkus vabatahtli- kult elust mõni aeg pärast kooli lõpetamist.

küsimused ja naiste töö- ning kutse - küsimused.

On liiga sügavalt juurdunud vaade, et naised ei kõlba igale selts- ja ühiskonna tääle. Seepärast peavad naised looma ühinguid ja liituseid, et pääseda oma võimetele vastavatele aladele. Naiste töö on muutunud rahvusvaheliseks. Nende organisatsioonid on koondunud liitudesse, mis omakord moodustavad rahvusvahelised liidud. Nende kaudu tahetakse kaasa rääkida maailmapolitiikas. Naised edendavad sellega rahvusvahelist sõprust ning maailmarahu. Iga naine on ju loomusunniliselt sõja vastane. Mida rohkem naise hääl omab kaalu maailma-rahvaste peres, seda rohkem ühiskonnal lootust ligemale jõuda meie ajajärgu ilusamale unistusele ja ideaalile - rahuaatele.

Seni on mitmed riigid määranud oma esindajateks ka naisi Rahvasteliidu täiskogu koosolekutele, nende hulgas kõik Skandinaavia riigid ja meie naaberriik Soome. Senised naissaadikud töötavad Rahvasteliidu mitmes komisjonis asjatundjate eriteadlastena, kelle töö on tõsiselt hinnatud.

Eesti on oma naisõigusliku seisukorra poolest kaugele maha jäänud pea kõigest Euroopa riikidest, kõnelemata Skandinaaviast. Meie abielunaine on ikkagi veel täielikult mehe eestkostmise all; ta ei või oma varandust valitseda ega või eestkostjaks olla. Sääraseid kitsendusi on veel terve rida. Meil ei tunnustata naist pea kuskil ametkonnas üheväärtuselisena mehega, teda tõrjutakse eemale isegi aladelt, kus ta on võtnud enesele juba ammu seisukoha. Õpetaja ja kasvataja amet on kogu maailmas tunnustatud naisele vastavaks tööalaks. Peetakse ju meeste poolt ema kutset naisele ainukeseks jumala poolt lubatud kutseks. Ema kutse on aga kasvataja kutse. Meie härrad haridusjuhid aga leiavad, et see kutse kõlbab naisele küll kodus, aga koolis on ta juba väga küsitav, eriti kui see puudutab kooli juhtimist.

Edasi teame juhtumoid, kus pangaasutistes töötavad aastate viisi naised, kellel on laialised teadmised oma erialal ja kellega arvestavad panga klientid, kuid ometi ei tule kellelegi meelde niisugust naist valida panga juhatusesse, kuigi ehk raskusi sünnitab kohase mehe leidmine ja kui uus juhatusesse valitud mees selle naise käest peab õppima, enne kui ta jõuab asja kurssi.

Miks on see nii? Miks takistatakse naist rakendamast oma oskusi ja võimeid kasulikule selts - ja ühiskonna tööle?

=====
Meta Sirge - sirge, sihvakas preili, tipp - topp oma olemises, iseloomult vähe karge ja järe. Käib ülikoolis, õpib kaubandusteadust; praktiseerib Krediit-Pangas.

Alma Siska - tüdruk tõesti nagu "šiška" (vene keele sõna, tähendab: käbi); nagu kangru pool: paras pikk, keskeelt lihavalt - ümmargune. Blond, hele-blond. Kärme jutuga. Astus Võru seminari, sai õpetaja kutsetunnistuse, praegu kahtlemata kuskil rahvavalgustaja.

Rosalie Taras - juba isevärki tüüp, kellest saab kõnelda pikemalt. Pärit Jõgeva poolt. Juustevärvilt blondipoolne. Paendliku kehaga, kuid liigutused loiid. Kõneci aeglane, nagu väsinud. Pealtnäha ükskõikne pale naeris, õigemini muheles peaaegu alati. Oodatava vaikuse asemel oli juttu mõnikord rohkem kui vaja. Armastas seltsi ja oli tõelikult igatsetud seltsimees. Tal oli nappu, kuid ta ei mõtelnudki kunagi panna oma võimeid täie auru alla. Kooli "tegelasist" oli ta esimeste hulgas; kooli organisatsioonidest osavõtt ja nende juhtimine oli nagu sisse kasvanud. Kirjandusringis omal ajal A ja O. Oli presiidiumis, pidas kõnesid, agiteeris, korraldas, kirjutas "Aos", oli selle toimetuses jne. Ka muudesse kooli ettevõtetesse sai teda. Ei kantud ette ühtki näidendit, kus ei olnud teda osaliste hulgas. Liikus tasa ja targu, aeglaselt ja rahulikult, muhe ilme näol, vaikne, sujuv jutt suus. Oskas ka kurameerida, kuid mitte pealotikkvalt, vaid ettevõtlikult ja järjekindlalt. - Endine direktor M. Univer sokutas talle kooliõpetaja koha Märjamaale, kus abiellus koolijuhatajaga, olles isegi praegu veel kooliõpetaja sealsamas. Peenikest peret on ka.

Mainimata jäänud paarkümmend abiturienti kuuluvad enamikus nende enam-vähem rahulikkude, tasakaaluliste, koolipoisilikult korralikkude, ettotikkumata edasipüüdvate tööinimeste hulka, keda on igas klassis ja igas lennus ja kes on nagu ankrusk, et klass ei tõuseks tuulolendu ega pääseks kõrgete lainete vintsutada ulgumerele. Lõpetas sellest lennust 98%. Ühtlasi oli see viimane lend dir. M. Univeri ajast.

(Järgneb).

Alter ego.

Mehed muidugi vastavad sellele küsimusele järelemõtlematult ja väärarvamust: pange emdid maksma, tehke midagi, näidake, et väärrite vastutavat kohta. Tuleb aga arvestada seda, et mees ei anna võimalust naisele näidata, et ta väärrib vastutavat kohta. Mees ja naine seisavad siin kui kaks vastast, kes teine teise eest tahavad ära võtta palasid. See on arusaadav, sest kuni tänapäevani olid kõik kõrged kohad meeste käes, ja see paistab neile olevat loomulik, et need tema ainuomanduseks peavad jääma ka edaspidi.

Meil tarvitatakse kahesugust mõõdupuud mõlemate sugupoolte töö hindamiseks ja tõrjutakse eemale naine selts- ja ühiskonna tegevusest;

Kui tehakse etteheiteid tänapäeva naisele tema eluviiside üle, siis on need etteheited kogu seltskonnale. Ei istu ainult naine kohvikus ega suitseta, seda teeb ka mees. Võiksime küsida ka mehelt, miks ta istub siis suitsupilve sees ja raiskab aega. Kus on tema töö? Restoraanis käijate hulgas on kindlasti meestel suur ülekaal.

Väide, et iga elukutse inimest teatud määral ühekülgselt teeb, maksab ka abielus olevate naiste kohta. Seepärast ei tohi ema ja perenaine kogu oma isikuga ära kaduda majapidamistöösse, vaid peab hoolitsema oma vaimuelu arenemise eest, peab osa võtma ühiskonna, oma rahva ja riigi elust. Naised võivad suure eduga sotsiaalsel aladel töötada. Samuti võib naine kasvatajana ja õpetajana heade tagajärgedega tootseda.

Naise isiksus peab olema arenenud ja täiuslik, seda nõuab temalt inimese väärtuslikkuse ideaal ja ta looduslik kõrge kutse.

Ühesõnaga, naine peab olema kõrge isiksusega, kes emana suudaks anda oma rahvale vaimliselt terveid ja tugevaid lapsi, kes tervendavalt ja täiendavalt mõjuksid ühiskonna ja rahva sotsiaalsetele eluavaldustele, tuues sinna ikka enam ja enam inimlikkuse elementi ja kes oma naiselikumale truuks jäädes või vad produktiivselt tootseda kutsetes, mille nad vabalt valinud ning mis noid olutööna rahuldab. Ainult siis saab naine tootseda kasuliku selts- ja ühiskonna liikmena.

Arenenud, kõrge isiksusega naine on oleviku ja tuleviku ideaalkuju, ja rahva tase seisab nii kõrgel, kui kõrgel seisavad ta naised.

A. K.

=====

MAI AALAM.

=====

Tahan kirjeldada eite, kes põlveneb ajast, mil mast leib taariga maitses parem kui nüüdsel ajal sokolaad kõige peenemate kookidega. Selle aja eided ja taadid on mul ikka huvitust äratanud ning nende jutte ja manitsusi kuulan mõnusus-tundega.

Elan temaga ühes majas. Tillikeses karbitaalises katusekambris pesitseb ta, Mai Aalam, 66-aastane vanaeit, kes end elatab kaheteistkümnest kanast.

Maie isik on nagu seotud oma alandliku, pisikese kambriga, sest väike, sama lai kui pikk on ta isegi.

Nägu - hoolimata kõrge vanadusest - on tal õrn, roosa nagu ehapuna. Mahedad helesinised silmad, väike nina ja suu, peenikesed vanaduskortsud näol, alati musta tanuga ehitud valged juuksed kui härmas mets - muudavad Maie näo armsaks, ligitõmbavaks.

Mitu korda päevas võin näha seda kena näoga eidekest oma korteris. Teen ta tulekut juba siis, kui koputamata sisse rudima hakatakse. Harilikult ilmub ta, kandes käes suurt kardkasti, mis on täidetud kesvateradega, ja tühja kõrvata toopi. Esimesed sõnad, mis ta suu avades kuuldavale tulevad on: "Kas saab kah mu kanakõstele leiget vett?" Neid sõnu rääkides paneb ta oma nõud kööki maha, astub noorema pere juurde, asetab end ahju manu soojendamaks, kui see juhtub kõetud olema, ja pea helisevad unustuspulbriga üle külvatud kurvad jutud ta lapsepõlvest ja vanust ajast kuulajate kõrvu.

Selle igapäevase talituse juures kannab Mai pääs beeši ja punastkirja enda heegeldatud rätiti. Teine samalaadiline hall asub tal õlgadel: Rätti alt võib näha pruuni, pikka kampsoni, mille alt omakord verev, valminud maesika värviline seelik ulatub peaaegu maani, ainult masti vildinukke välja jättes. Suure, lumie-

TARTU TÛTARLASTE GÛMNAASIUMI ESIMESED KLASSID:

Läinud aastal ilmusid kõigi T.T. G. klasside ülevaated. Kuna sel aastal on uuteks juurdetulnud klassideks ainult esimesed klassid, siis anname neil sõna siinkohal, kuna vanaaastaste klasside informeerime ainult koosseisu muutmisi. Toimetus.

Esimesed klassid on harilikult kõige suuremad klassid. Vormiline eelharidus on neil õpilastel küll ühesugune, ent siiski on õpilased oma üldilmelt kaunis kirju pere - nii arenemiselt, võimistelt kui ka traditsioonidelt; mispärast neil klassidel tuleb käia läbi esialgu raskest puhastustulest (I ja II klassides), kuni lõppoks kujuneb neist enam-vähem harmooniline pere, alates juba III klassist. Ei ole sugugi imeks panna, kui esimesest klassist väljalangenute % on kõige suurem. Esimestel klassidel on suur ülesanne, kohaneda kooli nõuetega ja traditsioonidega, leida õige suund, mis viib õpilase meie kooli suuresse õpilasperesse, kus ta tunneb enda kodusena, õnnelikuna. Laseme siis silme eest mööda üksikud klassid - I-a, I-b, I-c.

I-a klass.

Õpilasi on praegu klassis 41; neist linnast 36, maalt - 5; seega on see klass linnaõpilaste klass.

Õpilasi on tulnud järgm. koolidest: Tartu linna I algk. - 7; V algk. - 13; IV algk. - 9; X algk. - 5; XVI algk. - 2; seminari harjutuskoolist - 2; E.N.K.S. tütarl. gümna. - 1; Tallinna gümna. - 1; Sootaga - Orge algk. - 1.

Teist aastat klassis on 6 õpilast.

Esimesel poolaastal oli õpilasi klassis 47; jõuluks lahkus 4 õpilast, pärast jõulu 2 õpilast; poolaasta vahetusel õpilasi juurde ei tulnud.

Klassijuhataja: õp. August Raud; klassivanem: Salme Anso; klassikirjatoimetaja: Hilja Neuman; klassilaekur: Koidula Reinhold.

Õpilaspere esinduses on: Hilja Tõnisson ja Elsa Matsen.

Ringidest võtab õpilasi osa järgm. arvul: Kunstiringist - 24, Kirjandusringist 16, Smordiringist - 13, Enesekasvatuse-ringist - 4, Realteaduste - ringist - 11.

Kooli ajalehele on teinud kaastööd 1 õpilane. Ajalehte on tellitud järgmiselt: Nr. 1 - 19 õp., nr. 2 - 19 õp., nr. 3 - 14 õp., nr. 4 - 15 õp., nr. 5 - 13 õp., nr. 6 - 12 õp., nr. 7 - 11 õp.,

Referaatidega pole ringides keegi esinenud.

=====

valge linase põlle all asub kirjust riidest õmmeldud raha ja väärtasjade alalhoidmise task.

Hoopis teissugusem ilmub Mai kirikusse minnes. Kirju riietuse asemele tekib must. Siis vadib ta nagu väike mutt tuttu, toetudes kepi najale, jumalasõna kuulama, millest ia peab suurt lugu.

Olen leidnud vähe inimesi, kelles peitub niisugune südamlikkus kui selles vana, hallis eidekeses. Peab otse imestama, missuguse saltsimehelikkusega ja kaastundmusega ta igat on valmis aitama ligimest. Tema asub suur hing.

Võib ka juhtuda, et Mai muutub ägedaks, aga kunagi ei kesta see tuju tal kaua. Ta paneks võiks vast veel nimetada uskumatust maailma ajalosse, ent kui Maie südit tõendust - " Jumala asju ei tea keegi" - kuuled, siis võib talle ju seda pahet andestada, sest Jumala tarkus on Maie arvates sedavõrt suur, et keegi inimhing tema säetud maailmast midagi teada ei või. Niisugune lapsik arvamine tekib ses eides kindlasti ainult sellepärast, et ta on omandanud vähe kooliharidust.

Oneti austab Mai tarku isikuid ja saadab alati tarkade isamaalaste aadressil kiiduhüüde. Kõrka võttes võiks öelda, et Mai on hääsüdamline, jumalakartliku eesti eidekese tüüp, kes noores põlves vaeslapsena küllalt raskusi on läbi elanud ja nüüd vanana kannatlikult surma ootab, et pääseda kord siit närusost maailmast.

I.-b klass.

Praegu on klassis 41 õpilast; neist maalt 28, linnast 13; seega on klass ülekaalus maaõpilasteklass.

Õpilasi on tulnud järgmistest koolidest. : endisi T.T.G. õpilasi 6; Jõgeva algk. - 4; Kaarepere algk. - 2; Rasina algk. - 1; Saadjärve algk. - 1; Kohtla algk. - 2; Võisiku algk. - 3; Rõngu algk. - 1; Otepää güm. - 1; Rannu algk. - 1; Puurmani algk. - 1; Puhja algk. - 2; Kärstma algk. - 2; Rakke algk. - 1; Kuikatsi mõisa algk. - 1; Kambja algk. - 1; Krüüdneri algk. - 1; Tallinna XVIII algk. - 1; Tartu VI algk. - 2; Tartu V algk. - 2; Tartu XI algk. - 5.

Teist aastat klassis on 6 õpilast.

I poolaastal oli klassis 49 õpilast; I poolaasta kestes lahkus 5 õpilast, jõuluks - 3, peale jõulu - 1; peale jõulu tuli juure 1 õpilane.

Klassijuhataja: õp. Margarethe Hammer. Klassivanem: Meita Raudsep, abi: Aino Sarv; klassikirjatoimetaja: Armilda Luga, abi: Maie Kimmel; Klassiläekur: Aino Kõve, abi: Marie Timmermann.

Õpilaspere esinduses on: Meita Raudsep ja Roosa Nagel.

Kirjandusringi liikmeiks on 11 õp., Kunstiringis - 37, Enesekasvatuse-ringis - 2, Reaalteaduste-ringis - 1, Spordiringis - 10 õpilast.

Kooli ajalehele pole teinud tööd keegi; referaatidega pole esinenud keegi. Ajalohete on tellitud järgmisel arvul: nr.1 - 11õpil.; nr.2 - 13; nr.3 - 11; nr.4 - 10; nr.5 - 11; nr.6 - 13; nr.7 - 8; nr.8 - 5 õpilast.

I.-c klass.

Praegu on klassis 44 õpilast; neist maalt 23, linnast - 31; seega on I.-c sega klass.

Õpilasi on tulnud Tartu linna algkoolist järgmiselt: I - 4; V - 7, VI - 1, X - 2, XI - 1, XVI - 4; Tartu õpet. semin. algk. - 1, E.N.K.S. tütarl. güm. - 2; T.T.G. endise õp. - 1, maa- algk. - Alatskivi - 1, Elva - 7, Kambja - 1, Krüüdneri - 1, Külitse - 1, Laiuse - 1, Nõo - 1, Pala - 1, Puhja - 1, Puurmani - 1, Palamuse - 1, Valguta - 2; Tallinna algk. - 1,

Teist aastat on klassis 1 õpilane.

I poolaastal oli klassis 48 õpilast; neist lahkus jõuluks 4 õpilast, peale jõulu 2; juurde on tulnud II p.-a. - 2 õpilast.

Klassijuhataja: õp. Karl Vestberg. Klassivanem: Endla Jugar; klassikirjatoimetaja: Linda Lill; klassiläekur: Aino Mikk.

Õpilaspere esinduses on: Endla Jugar ja Elsa Toom.

Ringidest osavõtjaid on järgmisel arvul: Kirjandusringis - 15; Kunstiringis - 21, Enesekasvatuse-ringis - 1, Reaalteaduste-ringis - 3, Spordiringis - 3 õpilast.

Kooli ajalehele on kaastööd teinud 1 õpilane. Referaatidega pole esinenud keegi.

Ajalehe nrid on tellitud järgmiselt: nr.1 - 10; nr.2 - 8; nr.3 - 6; nr.4 - 8; nr.5 - 8; nr.6 - 6; nr.7 - 4; nr.8 - 4.

E.T.G. ÕPILASPERE AASTAPÄEVA AKTUS 22.II.1923.

Ligikaudu ajal, mil pühitseb Eesti Vabariik oma sünnipäeva, võib ka meie Õpilaspere tagasi vaadata möödunud aasta tegevusele, võib tunda rahulolu või pettumust sellest vastavalt kavatsatud mõtete teostamisele või ebaõnnostumisele. Tänavu, Vabariigi 12. aastapäeval, sai meie Õpilaspere vanaks 3 aastat. 22. veebruaril korraldati sel puhul kooli saalis aktus õpilastele, lastevanematele ja vanilistlastele; olid ilmunud ka teiste Tartu keskkoolide õpilaskondade esindajad.

Aktuse avas meie Õpilaspere vanem P. Välba päevakohase kõnega, sellele järgnes II.-c kl. õpilase Ramul'i laulusoolo, ning siis kandis Välba ette aruande Õpilaspere läinud aasta tegevusest. Pärast selle astus kõnetooli härra direktor J. Roos, kes puudutas oma kõnes meie Õpilaspere aktiivset tööd, tuletades aga ühtlasi meelde, et Tartu koolinoorsoo halb kuulsus väljaspool meie linna peaks niihästi meie kui ka teiste koolide noori õhutama soovile kaotada sõda kuuldust esilekutsuvaid väärnähteid.

Järgmistena töid tervitusi vanemate komiteelt härra J. Kivisaar ja vilistlastelt Vilistlaskogu juhataja prl. M. Müür. Siis esinesid lühikeste tervituskõnedega E. N. K. S. T. G.-mi, Tartu õpetajate seminaari, kommerts-gümnaasiumi, reaalkooli, Treffneri gümnaasiumi ja õhtuse ühiskümnaasiumi õpilaskondade vanemad; tehnika gümnaasiumilt s. abus tervitustebegramm. Kõige viimasena õnnitlos sünnipäevalast Õpilaspere ajalehe "T. T. G." nimel toimetaja härra A. Raud. Lõppeks tänas Õpilaspere vanem P. Välba kõiki lahkote õnnesoovide eest, tänas aktusest osavõtjaid, ning ühise lauluga "Eestimaa, mu isamaa" lõpetati aktus.

V. M.

=====

RAVAKÕNE t. T. G. ÕPILASPERE 3. AASTAPÄEVA AKTUSEL.

=====

Mööduvad aastad, aastakümned ja sajad, jättes järele mitmesuguseid mälestusi, mida me hiljem meelo tuletame ja mäletame. Saabuvad ja mööduvad ka meie koolielus mälestused ja juubelipäevad, millal me kogume ja tuletame meele möödunud aja vahemaid, seejuures püstitades aga uusi tähiseid, et jätkata rännakut tuleviku-teedel. Sellaseks mälestus- ja tähiste püstitamise päevaks on meie Õpilasperele ka tänane päev.

Mäletan, et see oli kolme aasta eest; kui meie äsjavalminud T. T. G. Õpilaspere laev alga s oma sõitu tundmatul merel. Hirm oli tema saatuse, tema vastupidavuse eest, olgugi et trööstisime end teadmiseaga, et ta on ehitatud heast materjalist ja et selle laeva juhtimine on osavates kätes. Kuid see teadmine ei trööstinud veel kaugeltki meid, sest see oli ju proovisõit tundmatuis vetes.

Salapärase, mõistmatu näis tume, mustav veeväli laevajuhtijaile. Ei paistnud väiksematki pilvesagarat sinitaevas, mis aga meremestele ennustab mõnikord suurt lähenevat tormi, ähvardab paisata reisijaskonna inimelu ahmivatele lainetele söödaks. Kuid nooris laevajuhtides, samuti reisijaskonnaski kees leegitsev julgus, tahe võita kõik võimalikud raskused ja jõuda ettesentud sihttähistele. Kõikide silmadest peegeldus soov jõuda nende sihttähiste kraudu oma igatsus-randa, jõuda sinna, kuhu tahavad jõuda ja kuhu lõppeks jõuavadki kõik terved ühiskonnale kõlbulikud kultuurinimesed; sinna, kus tuntakse end maailma väärtuslike kodanikudena ja kus taotakse ardeid inimesoo õilistaniseks. Sellase kõrge eesmärgi poole alustasime teekonda kolme aasta eest.

Veel kord, enne kui pääseti valla laevakõied, kerkis igaihes küsimusi: kas suudab laev võidelda tekkivate tormidega? Kas suudab pidada laev õiget suunda laial ulgumerel? Kas ei väsi tüürimehe käed? Kas ei raage kapteni juhatah hää? Kas ei tüdine reisijaskond väsitavast meresõidust?

Kuid ei! Möödunud kolm aastat on näidanud, et laev paneb tormidele vastu, peab õiget suunda. Teda ei ole suutnud purustada salajased kaljurahnud, mis küll vahest püüdsid haarata teda oma haraliste kätega mustavaist sügavustest; hädahohtlikud jäälasud on purunenud raudkindla reisijate-laeva rinna ees, võitmatuna jätkab ta oma sõitu. Seda laeva ei ole suutnud eksitada võõrad pettetulukesed, mis oma salapärase helgiga teda küll meelitavad ehk vagusamaisse vetessegi, kuid selsamal ajal juhivad õigelt teelt kõrvale; selle laeva reisijaskonda pole suutnud avatolla säravad fatamorgaanad, mille asemel haigutab tühjus. Sellepärast kihutab laev kõrgeimaisse lainete harjusse, teades, et ainult läbi raskuste võib jõuda õilasmale eesmärgile, kus võib nautida ärateenitud õnne.

Rõõmus meeleolu, raugemtu tööhimu on reisijaskonnale sahtjaks. Huvialalised tegevusvõimalused tiivastavad kõiki nende töös, oma leekides löövad nad põlema ja loovad väärtusi.

Täna peatub tormilaev oma teekonna kolmandamas sihtjaamas. Kõrgemal kui harilikult lehvib täna meresõiduki lipp, kõneldes meile seikluslike juhtumasi sooritatud teekonnilt. Täna värskendame mälestusi, uuendame seni tuntud elamusi ning täna paneme aluse uutele eelseisvatele elamustele.

Jätkugu täna pidulikku meeleolu igaleülele, jätkugu rõõm, jätkugu lusti, tahtetugevust, mõtete teravust ja otsustamisvõimet kõigile, kes juba homme vinnavad ankra ja alga vad järjekordset teojätka vabal ja avarel elumerel uute suundtähiste poole.

Jätkugu tuleviku teedel torre, mis meid, reisijaskonda, karastavad, veel rohkem üksiktoisele lähendavad ja ühendavad meid ühiseks lahutamatuks koondiseks, lahutamatuks perekse.

Paula Välba.

22. II. 1930. a.

ÕPILASPERE AASTAPIDU.

Rida ärevaid, askeldusküllaseid päevi möödus, otse piinliku täpsusega harjutati, korrati ettekandeid, et vääriiliselt esineda tähtsal päeval.

Juba pidupäeva hommikul oli õpilased erilises meeleolus, hiljemini aitasid seda veelgi ülemdada Vabariigi iseseisvuspäeva ja Õpilaspere aastapäeva aktused; kuna tuju õhtul jõudis täielikult haripunktile.

Saal oli tagasihoidlikult - lihtsalt ja mitsekalt dekoreeritud, mistõttu ta kindlasti ka võõrale tundus koduselt mugavana. Publikat ilmus küllaldaselt; paljud tulid alles tantsu ajaks, pääle ettekannete lõppu.

Esimesena oli repertuaaris Sofokles - Hoffmannsthal'i tragöödia "Elektra". Näidend oli hoolikalt ette valmistatud, olgugi et pidu pidi olema nädal hiljemini; mistõttu näidendi vähem sai viimistella. Samuti olid tegelased väga sobivad oma osadele. Mäng oli kaasahaarav ja elamusrikas, stseenid imiteeritud tõetruult, loomulikult. Kuuldus kiitvat kriitikat tegelaste, eriti peategelase, esinemise kohta. Tragöödia jättis sügava mulje oma elutraagikaga ja vapustava lõppstseeniga. Eesriide langust saatis kestev aplaus.

Järgmisena esines Kunstiringi laulukoor G. Kingu juhatusel. Laul G. Mere "Äikese eel" tundus kohasena selleks peaks. Äikeseeelne ähvardav, tumm vaikus, millele järgnevad valgusähvatused ja kõnemürin, nii nagu õpilasteski puhkeb piinava, surmava vaikuse järele, tegevusetuse järele teotsemisehimi; töötahe, vaimustus. Aplodeeriti elavalt.

Järgnevalt nautisime õpilasgrupi võimlemist H. Kukemelgi juhatusel, mis kanti ette kindlas rütmis, hästitreeneritult, ja plastilisi tantsu; millised moodustasid ettekannete lõppakkordi. Need olid üksteisest erinevad: V. Ratasepa virvenduslik, heljuv, liuglev "Liblik" ja E. Kübara temperamentne, hoogne "Polka".
Vaheaaja järele algas tants.

E.

EESTI VABARIIGI 12. AASTAPÄEVA AKTUS.

Laupäeval 22. veebr. oli koolis kahekordne aktus viienda ja kuienda teemi ajal.

Peale neljanda tantsu lõppu kogusid õpilased saali, mis oli eneselo piduliku- ma ilme võtnud. Kantsel oli asetatud kosk seinale ning selle ümber ringi toolid ja pingid korrapärastes ridades. Esimene aktus korraldati E.V. 12. aastapäeva puhul ning sellele järgnev oli T.T.G. Õpilaspere 3. a.-p. aktus.

Hr. dir. J. Roos astub kõnetooli. Ta räägib vabadusest ja selle mõistest. Ütleb, et sageli süüdistatakse vabadust ja iseseisvust, kuid igapäevaseid raskusi ja hädasid ei tohiks kirjutada vabaduse arvele. Meil kõigil on veel meeles päevad, mis olid enne iseseisvuse saabumist, ning mis järgnesid iseseisvuse saabumise järele. Need ajad on võrdlematult teinekuisega, nendes on olnud nii palju võitlust, tumedaid silmapilke, kuid selle järele tuligi vabadus. Järeltulevad põlved kasvavad üles vabaduses ning nende veres ja mõttes on ainult üks teadmine, et nad on vabad. Ning mis on veel ilusam, kui olla vaba ja iseseisev.

Hr. dir. J. Roos'i kõnele järgneb õpetaja hr. J. Konks' u kõne. Hr. Konks heidab pilku õige kaugemale tagasi minevikku mil meie esivanemad olid vaba ja iseseisev rahvas Läänemere kaldal. Kõneleja säeb küsimuse üles: miks kaotasid meie esivanemad iseseisvuse? Meil tuleb laskuda nende tasapinnale, ning siis näeme, millised raskused tol ajal olid. Ja pilku ajaltükku heites näeme, et meie esivanemad pidasid sõda küll ühe, küll teise rahvaga, siit juba paistab eestlase vabaduse-tung. Nad võitlesid kõikide vastu visalt ja püsivalt. Selles ei saa neid süüdistada, sest see oli tarvilik enese alalhoiduks. Hr. Konks lõpetab sõnadega: "Meil on va ja ühineda ühiseks tööks ja ühiseks üleshitamiseks."

Sellele järgneb V-cki. õpil. Alma Ertis päevakohase kõnega. Ta võrdleb meie riiki ja rahvast suure tammega, mis oli suurte tormide järele kuivama hakanud, kuid ladvas oli veel oksakone mis haljendas. Selle tamm juured asusid sügaval maa sees. Kui olid tormid vaikinud hakkas tamm jälle haljendama ning on lopsakas lehes juba 12.a. Kõneleja tuletab meele päevi, mil isad, vennad viibisid lahinguväljal külma ja niiskuse käes. Võit, mis oli visa tulema, tuli siiski.

Usun, et meil on kõigil kerkis mõni mälestus meele sel aktusel möödunud ajast. Vabadus on kõige kallim vara, mida tuleb hoida ja pühaks pidada.

Uuesti astub dir. J. Roos kõnetooli ja teatab, kes on need õnnelikud, kellele on määratud õpetajate stipendium. See stipendium asutati E. V. 10. aastapäeval. Hr. direktor toonitab, et stipendium määratakse õpilastele, kes on väljapaistvad mingil alal. Tänavastaane õpetajate stipendium on määratud kahele õpilasele.

Kõige päält saab stipendiumi osaliseks õpilaspere vanem Paula Välba. Sellele järgneb nii suur kiiduavaldus, et hr. dir. peab vähe ootama, kuid aplodeerimine ei tahagi leppida. On näha, et terve õpilaspere on väga rahul ja ühtlasi ka õnnelik. Põhjused, miks sai õpilaspere vanem Paula Välba stipendiumi, on see, et temal on suur andekus ja oskus õpilasperet juhtida, mis pole arvalt väike. Igal pool on ta kaitsnud kooli au ning aidanud seda vahet kaotada, mis on õpetajate ja õpilaste vahel.

Teine stipendiaat on Ida Kokk III-b kl., kes andekas maalikunsti alal. Ta on esinenud oma töödega meie kooli näitusel. Sellele järgneb samuti aplodeerimine. Soovitakse, et nad mõlemad samas sihis edasi töötaksid, jättes truuks oma võimistele.

Vanemate komitee poolt määratud stipendiumi saab Linda Kutsar IV-b kl. õpil.. Ta paistvat silma oma ametega ja kirjanduslike kalduvustega.

H-ra direktor ütleb lõppsõna. Soovib jõudu ja julgust olla vaba, mis olgu kõigi lipukirjaks. Lauldakse riigi hümmi ning sellega on esimene aktus mööda.

Mol. Jakobson.

RAAMATUTE BIBLIOGRAFEERIMISEGA.

on tehtud algust V-te klasside kaasabil. Esmajoones bibliografeeritakse kõik "Eesti Kirjanduse", "Loomingu", "Noor-Eesti ajakirja ja albumite", "Kiirte", "Ilo", esimene "Odamehe", "Vaba Sõna" ja teiste ajakirjade aastakäigud, nende järgnevad artiklite-kogud (nagu F. Tuulas'e "Kriitikad", "Aja kaja", "Sõna", Aino Kalda "Noor-Eesti", J. Semper'i "Näokatted" jne., siis üksikute teoste eessõnad, üksikteosed j.m.

Bibliografeeritakse neist teostest kõik kirjandus- arvustuslikud artiklid erikaartidele. Hiljem sorteeritakse kaardid üksikute kirjanike ja kirjanduslike voolude järgi, seatakse nende kaartide järele erikatalogid, mis õpilastele kättesaadavad nagu praegused raamatute . katalogidki, nii et iga kirjaniku ja iga kirjandusvoolu käsitlemisel või kodukirjatööde tegemisel on õpilasel kohe näha, kust ta võib lugeda abiallikaid õppeaine laiemaks mõistmiseks.

Seda tööd on kavatsatud teha juba mitu aastat järgimööda, ent seni oli see siiski viibinud. Käesoleval õppeaastal on kohalik linnakoolinõunik hr. J. Lang selle kavatsuse heaks kiitnud ja tahab bibliografeeritud materjali teha kättesaadavaks laiemas ulatuses ka teistes Tartu koolides õppetöö süvendamiseks.

Bibliografeerimiskaartidel märgitakse üles järgmised punktid:

1. Millest on jutt artiklis (kas kirjaniku nimi, kirjandus-vool või muu üldküsimus kirjandusest.)

2. Artikli aadress ja artikli pealkiri.

3. Teose nimetus, milles leidub artikkel.

4. Nende teoste T.T.G. raamatukogu nr'id.

Meie kooli raamatukogu on õnnelikumaid teiste koolide raamatukogude kõrval, sest meie kogus leiduvad pea kõik kriitilised teosed, ka kõige vanemad.

On püha salaja ne armastus. Hiilgab kalliskivina peidet südame hõõgusen. Uudishimuliku päeva valgusen paistab vaid viletsalt tuhmina.

R. Tagore.

Ah, rebisid puruks mu südame katte ja lagedalle kiiksid mu armastase argse, lõhkuden igaveseks varjuka marga, millen pesa olid leidnud.

R. Tagore.

V-a KLASSI TEEÕHTUST (15.II.30.)

Õieti ei olnudki see teeõhtu, vaid vist vastlakarnevaal. Ma eitea, kuidas need peopidajad seda olengut nimetasid, kuid ma ütlen, et oli vastlakarnevaal; seda tõendas ka asjaolu, et laual olid vastlakuklid.

Saaliastudes olid kohe kirjude lintide meres. Neid lähemalt vaadates paistisid vikerkaare-värvid, oleks nagu äsja sadanud vihma.

Seltskond oli lõbus. See oli juba alla riidehoiuruumi kuulda. Tõsisemad inimesed, kes polnud nii seiklushimulised, mängisid mingisugust kaardimängu, kuna nooremad h-ra Raua lillas ülikonnas Ameerikasse "sõitsid".

Alul oldi siiski veidi tagasihoidlikum, ent kui hr. K. Westberg kulli mängima hakkas, siis tunti end päris vabana. Mõni "kergem" inimene laskis liugu ja isegi kas või "kukerpalli" kirevate lintide keskel. Koguni üks tagasihoidlikumatest õpetajatest jooksis ühes meiega.

Saal oli küll juba kirju, kuid laud, mis ootas kaetult lauluklassis, oli veel kirevam. Maiustuste keskel uhkeldasid pajatsid, särpendiinid kaela ümber, mis ulatasid ühest laua otsast teise. Laud, õieti mitu lauda, olid asetatud ilma kaare sihis. Kõik istusid kindlaksmääratud kohtadel, muidugi olid õpilaste "vaiksed ja salajased" soovid ka tähele pandud, nii et keegi ei pruukinud nukrustada.

Õpetajaid oli ilmunud kaunis palju, mis oligi õpilaste ülim soov. Oli isegi niisuguseid õpetajaid, keda teeõhtutel harva näha on. Muidugi oldi selle pääle uhke, et näe, oskame ikka südameid võita!

Tunti end kodusena. Inspektriis prl. Pruuden pidas suurepärase, sütitava kõne. Härrad selle pääle avalikult reageerida ei julenud. Oli kuulda vaid mõnd ettevaatlikku kõhatust. Vahepääl lauldi ja naljatati: Siis võttis sõna hr. Raud ja ütles kohe järsult nii, et meieaja tütarlapsed unistavad ainult meestest, kes on Taavet Soovere ja Felix Ormussoni sarnased. No see tuleb ükskord veel arutuse alla, igatahes protesteerime ma, usun, kõik selle vastu. Hr. Raud vist unustas, et meie, nüüdseaja tütarlapsed, neid (?) maha tegime. Et hr. Raud noist ise aga vaimustatud oli, siis on ta selle "hirmsa mahategemise" kahe silma vahele jätnud. Kuid küll igaüks elus ise näeb, milliseid kujusid või tüüpe ta pooldab. Lauasistuti kaunis kaua. Kui uuesti saali mindi, oli kellaasutis juba 11-ne pääle jooksnud. Kanti ette "Trauermarsch", mis avaldas mõju ka saalisviibijate pääle; ning veel üks üksik tants araablase kostüümis, mingisuguste, erilist häält tegevate instrumentide ja klaveri saatel.

Järgnes pildistamine, ja kella osutis oli jõudnud juba number 11-neni. Lauldi veel "Aeg knob kiirelt..." ja lahkusid õpetajad. Aeg oli tõesti kiiresti kadunud, kuid õpilased olid niisuguses hoos, et ei tahtnud veel lahkuda. Suure palumise pääle siis nende klassipapa mängis lõpuvalsi. Holjuti veel viis minutit lintidesse nässitult ning siis tuli lahkuda.

Igaüks viis kaasa üleva meeoleolu, ja usun, et keegi niipea uinuda ei saanud.

Järelokaja on ka üsna rahuldav, nii et seda õhtut meele tuletades uuesti hinge valdab ülev tunne. Üks õpetaja koguni ütles, et ta säärast lõbusat õhtut koolis veel iljalgi üle elanud ei olevat. Kas see oli kompliment või tõsi, otsustagu igaüks ise kes sääl õhtul viibis.

S.T.

I-b KLASSI TEEÕHTU.

See oli klassi suursündmus, mis juba paar nädalat enne köitis õpilaste meeli. Teeõhtu peeti 20.veebr. kell 6. õhtul.

Juba varakult olid õpilased kohal. Õpetajate saabudes mängiti seltskondlikke mängu. Lauda mindi hääs meeoleolu, kuna sääl lauldes ja vesteldes tuju aina tõusis. Lauas oli 15 õpetajat, kes muidugi omalt poolt püüdsid õpilasi rõõmustada.

Ettekanded möödusid kiirelt, sest kavas oli vaid paar klaveri- ja laulu soolet, lühike näidend ja plastika. Ettekanded läksid hästi, mis muidugi ka oma jagu tuju tõstsid.

Pääle ettekandeid mängitü seltskondlikke mänge ja tantsiti kuni kella 11-
ni. Siis lahkuti ülevas meeleolus.

M.K.

ÕPILASTE ISETEGEVUSE SÜVENDAMINE.

Möödunud nädalail on astutud jälle sama edasi T.T.G. õpilaskonna ise-
tegevuse ja organiseerimise süvendamiseks. Mõte algatajaks ja hoogsaks organi-
seerijaks on dir. J. Roos. Nii tahetakse üksikuist klassest moodustada mini-
atüürsemad alauksused õpilasperele.

Iga klass oma õpilas-koosseisuga vastab õpilasperele. Iga klass valib
klassi nõukogu, mis omakord vastab õpilaspere valitsusele.

Klassinõukogu koosneb järgmisist isikuist: 1. klassi vanem; 2. klassi
kirjatoimetaja; 3. klassi la ekur; 4. klassi korravalvur ja 5. klassi hariduse
juht.

Esiolgu on nende ametikandjate funktsioonid küll välja töötamata, kuid
nende fikseerimisele on juba asutud õpilaspere algatusel. Eeskätt olgu aga
tähendada, et klassi vanemal on üldine järelevalve kogu klassi tegevuse üle,
klassi nõukogu ja täiskogu juhatamine jne; klassi kirjatoimetaja ülesandeks
on koosolekute otsuste protokollimine, kirjavahetus, klassi kroonika kirjuta-
mine jne.; klassi laekuri mureks on kõikide rahaliste asjade korrahoidmine;
korravalvur valvab üldise klassi korra eest, määrab korrapidajad, jälgib
klassi õpilaste ülalpidamist nii koolis kui väljaspool kooli; klassi hari-
duse juht hoiab ühendust kõiga hariduslike ettevõtetega koolis ja väljas-
pool kooli; mis on tähtsad selle klassi õpilastele, organiseerib oma klassi
õpilasi hariduslikele algatustele jne.

Klassi nõukogu otseseks ülemuseks on õpetaja - klassijuhataja, kellelt
sõltub eeskätt kõigi klassi nõukogu otsuste ja ettevõtete heakskiitmine, kinni-
tamine või tagasilükkamine; samuti on temal vastutus klassi nõukogu tegevuse
üle koolijuhataja ees.

See uus algatus on igatahes tervitatav sama meie kooli õpilaste ise-
tegevuse süvendamiseks. Jääb ainult soovida, et asi kiiresti kavatsed raamisti-
kus teostuks.

DIPLOMAATIA KOOLIS.

Avaldame selle artikli vähe
kärbitud kujul, ilma et võtak-
sime vastutust oma peale selle
sisu tõelisusest.

Toimetus.

Diplomaatia on suurte ning võimukate riikide omavahelise asjaajamise
eeltingimuseks. Osavaist diplomaatidest oleneb kui mitte täiesti, siis igatahes
väga suurel määral riigi hää käekäik.

Iga inimene peab olema teatud määral diplomaat, muidu ei saa ta elust läbi.
Ka õpilane on inimene, järjekindel, peab temagi olema diplomaat. Ning ongi
ilmsiks tulnud väga mitmel puhul ning väga mitmete õpilaste juures asjaolu, et
annab üpris häid tagajärgi see "diplomaatia". Tarvitan meeleldi sõna
"diplomaatia" jutumärkides, sest ei või olla juttugi õpilaste juures diplomaatide
suurepärastest, läbimõeldud ja teravmeelsetest võtetest. Diplomaatia õpilaste
juures seisab lihtsalt "silmategemises", osavuses (siiski!) õpetajatele meeldida.
Ning hakkabki siis õpilane kuduma oma võrku mõne õpetaja, harilikult ikka
klassijuhataja ümber, sest see on ju nagu suurem mees ja temalt võib loota
rohkem abi. (Muidugi ei jäeta juhust kasutamata ka mõne teise peadgoogi juures).
Najah, et katsub siis see õpilane jutelda õpetajaga igal võimalikul juhusel
ja igal kellaajal.

Tekivad vaidlused, milliste kestel õpilane saab hiilata oma teravmeelsuste-
ga ja teadmiste, ning õpetaja satub vaivustusse oma kasvandikust. Arvustatakse
siis oma "vähermid" õdesid, kellel pole osavust ja võibolla ka mitte tahtmist
askeldada õpetajate ümber, avaldatakse ja katsutakse maksma panna oma arvumisi
klassi asjaajamise suhtes, mis ka õnnestub, sest "eks niisugune arukas tüdruk

ometi tea neid klassi asju", arwab õpetaja.

Kuid hiljem seesama õpilane naerab härra pedagoogi järeleandlikkust ning arvustab tema ülalpidamist vestluse kestel.

Klassiasjad aga lähevad muidugi nii, kuidas soovib seda seesinane "diplomaat".

Nii elab see ja teised tomasarnased "äravalitud Issanda palge ees" üpris muretu elu, sest neil on vääriiline eestkostja igasuguste ebameeldivate juhtude korral, ning vaikselt, kugi kadestades, vaatavad seda tegevust päält teised, kellele pole Jumalast antud seda "oskust" ennast maksuma panna.

X.

VASTUS ENESEKASVATUSRINGI JUHATAJALE A. KULL'ILE.

Ma arvan, et minu kirjutise pääle ei oleks maksnud nii suurt nutulaulu luua ega asjata suuri sõnu raisata. Ka on miisugune vihastumine, nagu selle kirjutise lõpplausest paistab, tervisele väga kahjulik, liiategi veel siis kui see on põhjendamata.

Üliosava fantaasia abil on minu süütust kirjutisest, millo ma vaid mõningatele tõsistele põhedele tähelepanu pööramiseks kirjutasin, loetud igast lausest haavamist ja rasket süüdistust.

Arvanise, nagu oleks mu kirjutis põhjenev vale väidetele, tahan kohe ümber lükata. Peatun A. Kull'i poolt ülesloetud punktide (missuguseid ta peab etteheideteks ja süüdistusteks) juures üksikult.

1. Ring on pidanud küll, nagu ta ettetoob ja mis on fakt, kaks koosolekut kooliruumes, kuid sellest ei teadnud suurem hulk õpilasi midagi. Alles siis, kui tulin õhtupoolikul kooli laulma, nägin, et oli koosolek. Koosoleku päeval ma kuulutust mustalt tahvilt ei leidnud. Ei tea ka, kas see sinna viimaste tundide ajal pandi või ei olnud ta üldse väljas.

Hää küll, kui ma ütlesin, et ring pole midagi teinud, siis ma võtan selle ütelse tagasi ja ütlen: "Ring pidas kaks koosolekut, kuid see oli poolik ja lohakas töö (sellepärast pidasin seda eelmisel korral mittetarvilikuks ninetada), sest suurem osa õpilasi ei teadnud sellest undki näha. See oli vaid kui käre ärkamine talveunest, kui tal käpp suust on välja kukkunud, et siis seda uuesti suhu pista ja edasi uinuda, mida uurimasi tehes on nähtud.

Mis puutub võistlustöödesse, siis saab veel näha, kui paljud sellest osa võtavad. Igatahes näitavad tulemused, kas see ring suudab pakkuda oma liigetele nende huvide kohast tööd.

Et ma neist kahest koosolekust pole osa võtnud, on tingitud sellest, et koosolekust õige ajal polnud teatatud. Ja kui ma ka iga ringi koosolekuil ei viibi, sest et nad, võib olla, mu huvidele ei vasta, võib olla ka ajapuudusel, tean ma siiski, kas see ring tegutseb või ei.

2. Ma pole ise neist väljaspool kooli peetavatest koosolekutest osa võtnud pääle ühe huviõhtu. Ühelt juhatause liikmelt kuulsin, kui ütlesin, et ring ei tee midagi, - ring pidavat väljaspool kooli koosolekuid, ning sellepärast tarvitasin ka sõna "kuuldavasti". Sellepärast ei maksa A. Kull'il veel arvamisele tulla, et ma kardaksin tõe ees vastutada.

3. Otse muinasjutuliselt kõlab, et A. Kull'i arvate s Enesekasvatuse ringil oma kooli ruumide kasutamine pole "mitmesugustel põhjustel nii kerge kui mõnes teises koolis". Usun, et seda kõik teised õpilased ühes minuga esimest korda kuulevad. Suured ringid, kus liikmeiks on pooled õpilaspere liikmeist, saavad alati koolis koosolekuid pidada, kust osavõtt on õige suur, ja väikesele E-kasvatuse ringile need ruumid ei kõlba. Minu mõistus sellest küll aru ei saa, olgugi et ma matemaatika ülesandeid päris lähedasti lahendan.

4. Enesekasvatuse ringi põhikirja ma põhjalikult ei tunne, kuid nagu meelostub oli selle ringi eesmärk oma kooli õpilaste enesekasvatusele mõjuvaldamine. Ma ei leia, et küsimus, "kumb tähtsam on, kas koolis või väljaspool kooli tegutsemine", oleks donkihotlik veskitiibadega võitlemine. Vist arvatakse, et sellest aitab küll, kui koolis on olemas ring. Tarvis tesites koolides neile vaestele õpetada ka enesekasvatamist, kust näki seda müüdu kuulevad.

5. Ringi mõju ma küll tõesti ei näe, kuna selle ringi loomispäevil võttis ta enesele ülesandeks, mõjuda õpilaste kasvatussele. Praegu ei leia mina seda mõju ega ka keegi teine, kui ta seda otsima peaks. Kuigi ei või üheltki ringilt

nõuda käegakatsutavat mõju, nagu ei või tahta, et barbaarist üleöö dšontelnen saaks, siiski peaks Enesek.-ringil, kelle pääülesanne oli õpilasi kasvatada, olema silmaga - nähtavam mõju.

6. Ma ei saa õieti aru, kas A.Kull mõtleb hää kasvatuse all ainult seda, et kui õpilane ei kepsle ega karju vahetunnil saalis ega tunni- ajal klassis, siis ta on kasvatatud. Muidugi ei ole sääraseid õpilasi nende juhtivate liikmete hulgas; ka teiste seas loidub sääraseid vähe.

Ma arvasin, et ringil peaks just seesmise kasvatuse pääle mõju olema. Kahjuks pean veel korä üttelema, et selle pooldest ei või meie õpilased just kiidelda ja ka Enesek.- ringi juhtivad jõud mitte. Ma ei tahtnud oma eelmises kirjutises mitte kedagi süüdistada ega kellelegi etteheiteid teha, kuid nüüd kui A. Kull usub ilmeksimatuse dogmasse Enesek.- ringi juhatus liigote suhtes, siis ma tahan neile küll etteheiteid teha. Ma arvan, et üks nii väliselt kui ka seemiselt kasvatatud tütarlaps juba õpetajat peitma ei hakka ja oma tegusid maha salgama annugi mitte.

Pean veel kord üttelema, et ma ei tahtnud oma esimese kirjutisega kedagi kahtlustada, kuid see, mida olen kirjutanud põhjeneb faktidele. Muidugi ei taha ma isiklikuks minna, sest see paneks nii mõnegi piinlikku seisukorda.

Et asjata vaidlusi ja sõnaraiskamist ära hoida soovitan, et ühiselt järele kaalutaks, kuivõrt oma ilmeksimatuses võidakas olla kindel.

V---

=====

MÕISTA, MÕISTA, MIS SEE ON?

=====

(Anakoluute, ebaloogilisusi, objektivisme, nonsenseid j.m. õpilaste kirjatöist).

Iga inimene, kes tahab elada, tuleb tal kindlasti jõuda mingisugusele eesmärgile.

On inimesi, kellel üldse pole eesmärki, see on õnnetu.

Harilik naiste eesmärk on see, et abielluda. Usub, et kui saab mehele, siis on kõik hää.

Saguti võime näiteks tuua meie - eestlaste - vabastamine orjapõlvest.

Elu on võitlus, kus inimepsed peaksid püüdma ühelt paremuselt teisele. Nende saavutamiseks läheb tarvis palju tahtejõudu ja püsivust.

Nagu inimene nii ka iga asi peab kannatama. Ei saa ühest ainost midagi ilma kõrvaliste abinõudega soovitud asja saada.

Iga inimene, kes teeb mõnd tööd esimest korda, tundub see tallo raskena ning vahest ka armsamamuna.

Lahvardi Kristjan, kes tol ajal elas, millal meie esivanemad orjashaalaid kandsid ja kuppapiits nende turjal tantsis.

Ta korjab raha enese ja kodu soetamiseks.

Töö on saanud inimestele instinktiliks; ta teeb seda sellepärast, et ennast rahuldada ja endale ülespidamist saada.

Tihti ei ole inimestel võimalik omale kogast tööd saada, siis, peab ta sellega leppima, ning kättesaadaval ja elanist võimaldab.

Kuid kui kuiv ilm, läksime siiski teele.

=====

Valudest valusam on elada minevikust ja mälestustest ja mil see aindamaks lohutuseks kanda purunend õnnealtarile surmalilli.

(J. Pert).

Tundmuste juures ei mõelda. Mõtted tulevad alles pärast. Nad on tõrvalonid, mille saatel tundmustele hana lävele teed valgustatakse. Surros armastavad nad selgust, valgust, sündides tumedust, pimedust.

A.H. Tammsaare.

Elu pole esteetiline ega eetiline nähe. Ta on ainult koomiline. Võtkom ta siis ka säärasona vastu.

F. Tuglas.